

การบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลง

การบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลง

[1] ในเรื่องของการบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลงแต่ละบทเพลงนั้น เราสามารถที่จะรับรู้ได้ด้วยการฟัง ซึ่งการฟังนั้นจะต้องฟังด้วยใจ เพราะใจนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เรานั้นเกิดมโนภาพตามเสียงเพลงที่เราได้ยินในขณะนั้นว่าเพลงนั้นกำลังจะบอกอะไรกับผู้ฟัง โดยเพลงไทยเดิมในแต่ละบทเพลงนั้นจะมีอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป เช่น เพลงพญาโศก จะให้ความรู้สึกที่ โศกเศร้า คร่ำครวญ เพลงกราวิน จะให้อารมณ์ความรู้สึกที่ฮึกเหิม น่าเกรงขาม ในการเตรียมพลของฝ่ายยักษ์ เพลงกราวนอก จะให้อารมณ์ คึกคัก สนุกสนานในการเตรียมพลของฝ่ายลิงหรือฝ่ายพลับพลา เป็นต้น

เพลงไทยเดิมนั้น ซึ่งมีมากมายหลายบทเพลง หลายสำนักด้วยกัน เพลงแต่ละบทเพลงจะมีลีลาอารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นลักษณะหรืออัตลักษณ์ส่วนตัวของผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งจะให้อารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป และในการเลือกบทขับร้องเพลงนั้นไม่ว่าจะนำมาจากวรรณคดีเรื่องใดก็ควรที่จะพิจารณาให้เหมาะสมว่า บทประพันธ์ที่จะนำมาทำเป็นบทขับร้องนั้นมีความหมายเหมาะสมกับบทเพลงมากน้อยเพียงใด เช่น เพลงสุดสงวน เถา ซึ่งเป็นบทเพลงที่มีสำเนียงมอญสอดแทรกประปนอยู่ตลอดทั้งเพลงซึ่งเป็นสำเนียงเพลงที่มีความหวาน ความออกอ่อนอยู่ในบทเพลงอยู่ตลอดทั้งเพลง การคัดเลือกบทขับร้องนั้นก็จำเป็นจะต้องนำบทที่มีลักษณะเข้าพระเข้านางหรือบทเกี่ยวกับพราหมณ์มาเป็นบทขับร้อง ดังตัวอย่างในบทขับร้องเพลง สุดสงวน เถา ที่ตัดตอนมาจากบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างและได้นางแก้วกิริยา ความว่า

“น้องเอ๋ยเพราะน้อยหรือถ้อยคำ	ช่างหวานฉ่ำจริงแล้วเจ้าแก้วเอ๋ย
แม่เนื้อหอมพร้อมชื่นดังอบเชย	เงยหน้ามาจะไม่อำพราง
ได้ชมซิดเข้าสนิทอย่างนี้แล้ว	ขอเชิญแก้วกิริยามาตบตบบ้าง
พี่จะมอบเสน่ห์ไว้ที่ไฉนนาง	อย่าระคางข้องแค่นระคายเคือง
ถ้าพี่ลวงน้องให้หมองลัษณ์	จงวิบัติเกิดเชิญให้เป็นเรื่อง
สารพัดวิชาสง่าเปลือง	เจ้าเนื้อเหลืองดังทองมาทาบทับ
ว่าพลาทงทางเปลืองเครื่องคาด	แขวนพาดฉากลงประจงจับ
อุ้มนางวางตักสะพักรับ	ทอดทับระทวยลงดังท่อนทอง”

ซึ่งบทประพันธ์ในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนที่ได้อัฒมา ถือว่าเป็นตอนที่มีความสมบูรณ์มากเพราะว่าจะมีอารมณ์และความรู้สึกในช่วงแรก ต่อมาจะกระชับขึ้นในตอนกลางคือเข้าอัคราหงษ์สองชั้นและความกระชับมากยิ่งขึ้นในอัคราหงษ์ชั้นเดียว

ฉะนั้นการพิจารณาคัดเลือกบทประพันธ์ใดมาเป็นบทร้องหรือจะแต่งใหม่ทั้งหมดเลย ก็จำเป็นที่จะต้องพิจารณาและแต่งให้ความให้จบในแต่ละอัคราหงษ์ เพื่อความสมบูรณ์ นำฟังของบทเพลงนั้นๆด้วย

การบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลง ท่านผู้ประพันธ์สามารถถ่ายทอดให้ท่านผู้ฟังเข้าใจในอารมณ์ของบทเพลงโดยผ่านบทขับร้อง ทำนองร้อง(ทางร้อง) และการขับร้องซึ่งผู้ฟังจะสามารถรับรู้ได้ด้วยการฟังและทำความเข้าใจกับอารมณ์และความรู้สึกของบทเพลงนั้นๆด้วย

ตัวอย่างบทเพลงไทยที่แสดงความรู้สึกต่างๆ

1. จนน้อง ออกด้ออัน

เพลงทองย่อน สองชั้น

เออกระไรใจน้อยกระจิตหริด	อันเรื่องนิตเดียวเท่านี้ก็โกรธได้
เฝ้าหน้าบึ้งซึ่งซ้อนกันรำไป	ราวกับไม่มีวันจะคืนดี
ค่อยพูดกันผันผอนเถิดนะคุณ	อย่าหันทุนคุณเดียวไม่พอที่
โกรธกันไปใช้ว่าประโยชน์มี	จงปรานียกโทษหายโกรธกัน

2. อารมณ์โกรธ

เพลงเขมรสุดใจ ชั้นเดียว

เหม่เหม่เจ้าพราหมณ์ทำชั่วช้า	อหังการถือตนเป็นพันที่
ลืมหูตัวชั่วช้าแสนกาลี	มิได้มียาเอยเกรงแก่ใคร
กูจะขอสาบมิ้งให้สิ้นฤทธิ์	แม้กระดิกกายนิตก็ไม่ได้
ไม่ไหวตึงนึ่งนอนเหมือนขอนไม้	จนกว่ากูจะให้กำลังคืน

(จากบทละครเบิกโรงเรื่องพระคเณศเสียว)

3. อารมณ์โศกเศร้า

เพลงตะนาวแปลง

ผมโกรนโล้นเกลี้ยงถึงเชียงหู ดูเงาในน้ำแล้วรำให้
หวนคิดขัดแค้นแน่นหทัย คลาไคลขึ้นเฝ้าเจ้าเทวี
(จากบทโคลงเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นี้วเพชร)

4. อารมณ์หวาดกลัว

เพลงบ้าน สองชั้น

แล้วแลดูพลนิยายนายไพร่ ไม่มีใครบันเทิงเรงรำ
ทั้งรงค์ตรสารพัดจะผิดตา ดังศิลาแลงน็ดไม่กัดไกว
(จากบทโคลงเรื่องรามเกียรติ์ ตอน สิ้นชะตาทศกัณฐ์)

5. อารมณ์ที่อยู่ในภาวะตกตะลึง

เพลงอาภรรพ์ สองชั้น

หลากพระทัยสมเด็จพระรามศรี ทอดพระเนตรเจ้าไตรตรึงสวรรค
ผิวพัคตร์ลักขณาวิลาวัลย์ ดังพระจันทร์หมดเมฆไม่รำคิ
อันสถิตในทิพย์พิมานมาศ สีสลาคตามจักรราศี
พระองค์ผู้ทรงฤทธิ พิศรูปอสุรีไม่วางตา
(จากบทโคลงเรื่องรามเกียรติ์ ตอน สิ้นชะตาทศกัณฐ์)

แหล่งข้อมูลวิดีโอเพิ่มเติม

[1] <http://www.youtube.com/watch?v=3UpKK04bhdK>